REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tote oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 231. Brașov, Luni-Marți 19 Octomvrie (1 Noemvrie). 1904.

S'acusă pe sine înșiși...

Intr'un articol estrem de intolerant și șovinist, cum numai Bartha Miklos îl póte scrie în „Magyarország“, el se năpustesce contra superintendenței evang. săsesci și contra episcopatului român din causa memorandelor, ce le-au înaintat guvernului spre a se plânge contra proiectului Berzeviczy.

In focul și în furia sa de-a dovedi, că poporul român, sas, slovac, sêrb n'ar avé încătrău, ci ar trebui în propriul interes sě învețe cu orî-ce preț unguresce, d-l Bartha își taie însuși crenga de sub picióre scriind următórele pasage, carî conțin cea mai grozavă acusațiune în contra guvernelor, a legislațiunei și a sistemului de guvernare maghiar:

„Cel-ce a umblat în ținuturî locuite de naționalitățî — scrie Bartha — și și-a câștigat esperiență, a băgat de sémă în ce stare ticălósă se găsesce agricultorul, care nu scie ungparesce. Are afacerî la oficiul de dare, la catastru, la cartea funduară, la judecătorul de instrucție, la judecătorul de cerc, la inginer, silvicultor, gornic de pădure, jandarm, esecutor, medic de cerc, veterinar etc. Norocul lui décă aceștia sciu românesce, sêrbesce, slovăcesce și nemțesce. Dér nu sciu toțî, nicî nu pot sě scie, nicî nu sunt obligațî sě scie, fiind-că legea de calificațiune nu prescrie, ca funcționarul public sě cunóscă, afară de limba maghiară, și limbile săséscă, română, slovacă, sêrbéscă, jidovéscă, croată, rutenă, țigănéscă, șvăbéscă.

„Bietului om i-ar plăcé sě fie înțeles. Funcționarului i-ar plăcé sě-l înțelégă. E imposibil. Alérgă la preotul după ajutor. Acesta trebue sě scie dór ungaresce, căcî o dispune acésta § 8 al art. de lege VI din 1840, care dice, ca preoții, capelanii sě scie ungaresce. Legea acésta nu s'a desființat, nicî nu s'a schimbat. Dér totușî nu, ei nu sciu. Martoră nu e țera, că mulțî preoțî sêrbî, românî, sașî, jidovî nu sciu ungaresce.

„Ei bine, décă preotul nu scie, trebue sě scie învețătorul, căcî de 25 anî e obligat a preda ungaresce în școlă. Dér iese la ivélă, că nicî dascălul nu scie. Nicî dascălul, nicî cantorul, nicî bocher-ul. Prin urmare nu se găsesce tălmaciŭ în sat. Bietul om nu-șî póte isprăvi afacerea. Și-o isprăvesce totușî la oraș, prin intervenția d-lui advocat.

„Prea cinstițî domnî episcopî românî! Ințelegețî vorba acésta? Sciți ce însemnéză pentru poporul încredințat păstoririi vóstre, a nu sci ungaresce?“....

Firesce, că Bartha rěspunde la aceste întrebărî declarând, că fără limba maghiară n'ar puté trăi nicî Românul, nicî Sêrbul, nicî Sasul în Ungaria și ar rěmâné cu toții o turmă de neculțî, nisce adevěrațî troglodițî. Noi însě din parte-ne rěspundem la întrebările din urmă, după cum ne dictéză logica sănătósă a lucrurilor:

Ințelegem bine cu toții și înțeleg și episcopii noștri ce vré sě însemne, că poporul nostru nu scie ungaresce, și totușî la tot pasul se întîlnesce cu pacostea limbei unguresci, ce-l asupresce și-l împiedecă în tóte mișcările vieții sale și-l face sě se simtă strein în patria sa!

Faptul cel constată diaristul maghiar, că în adevěr poporul nostru nu scie ungaresce, în raport cu faptul, că este tractat pretutindenî și în tóte circumstanțele tot numai cu limba maghiară, însémnă în adevěr ceva, însěmnă un lucru fórte grav, că adecă pentru el nu esistă libertate și că este mai asuprit chiar de cât popórele creștine, carî n'au scăpat încă de stăpânirea pașalelor.

Articolul d-lui Bartha se încheie c'un prognostic puțin binevoitor ce-l face Sașilor de ciudă, că protestéză și ei alăturî cu Româniî în contra bunătăților culturei maghiare, cu care vrea sě ne omóre Berzeviczy.

După-ce vorbesce tot numai de Românî, Bartha termină așa:

„Incât pentru Sașî, e pěcat sě mai pierdem cuvinte. Aceștia věd înaintea lor și mórtea, și învierea. Vor muri ca Sașî și vor învia ca Românî. Curios gust acesta și o isbândă caracteristică a culturei germane. Dér décă Sașilor le place așa, n'au decât sě-șî descalțe cismele cele vechî din piele bună de vițel și sě se fericéscă — în opincî“.

Sarcasmul, ce rěsuflă din cuvintele de mai sus, prea se trădéză a fi fost produs de ciuda și mănia, că Sașii prin opozițiunea, ce-o fac și ei proiectului Berzeviczy, dau de scire „aliaților“ din marele imperiu, că națiunea „cavaleréscă,“ atât de mult patronată de ei, e în ajun de a da o lovitură de mórte și rěmășițelor culturei germane din Ungaria, ale acelei culturî, căreia ea are sě-i mulțuméscă totul.

Dér óre fire-ar mai mică nedreptatea, ce se face popórelor din Ungaria, décă Sașiî ar tăcé în fața ei?

Acésta nicî Bartha nu o va crede.

Brașov, 18 (31) Octomvrie.

Isbucnirea șovinismului. Proiectul lui Berzeviczy fiind la ordinea dilei, pressa maghiară face tóte sforțările posibile și imposibile, ca sě devedéscă „netemeinicia“ acusațiilor ce se aduc din partea naționalităților nemaghiare contra lui. Se întêmplă însě uneorî, că șoviniștii de la pressa maghiară, uitându-șî de sine, în furia și în ura lor órbă spun lucrurî din carî iese clar la ivélă ținta ce o urmăresce politica guvernelor maghiare. Étă de pildă ce scrie „*Bud. Hirlap*“ de la 30 Octomvrie într'un lung articol plin de otravă șovinistă:

„Țéra acésta este a Maghiarilor. Sânge maghiar a cucerit'o, minte maghiară a condus'o, vitejie maghiară a susținut'o și sânge unguresc a apărat'o și recucerit'o de la Turc. Țéra acésta așa-dér e a Maghiarilor, orî le place, orî nu *rasselor streine*, carî locuiesc aicî. Puterea de stat maghiară nu póte permite, ca țéra sě și-o însușéscă acele *elemente streine*, carî mutându-se acî s'au bucurat de dragoste ospitală, au câștigat privilegii și încă într'un timp când Maghiarii erau cei ce fuseseră persecutațî pentru religiunea lor. Nu putem permite ca liberele instituțiunî ale statului maghiar sě fie folosite pentru a-se ațîța nepedepsit contra maghiarimei și a se sgudui instituțiunile de esistență ale statului. Nimenî nu vré sě contopéscă cu forța *popórele streine*, carî trăiesc aicî, dér *nu putem vré* nicî aceea, ca sě *împedecăm posibilitatea contopirei*... Cu armata n'o putem face acésta, deórece nu dispunem liber de ea. *Școla însě e a nóstră.* Ar fi o lașitate, décă statul n'ar cuteza sě ia în mâna sa acest mijloc și sě-l folosécă spre propria-i consolidare... Credem, că guvernul și dieta věd clar situțiunea și-șî vor împlini datoria.“

Comitetul districtual săsesc al Mediașului a luat în ședința sa din 27 l. c. n. următórea hotărîre în cestiunea proiectului lui Berzeviczy: Comitetul cercual săsesc al Mediașului ia cu mulțumire la cunoscință enunciațiunea deputaților dietalî sașî privitóre la atitudinea lor față de proiectul guvernului în afacerea legei despre învěțământul primar și își esprimă convingerea, că deputatul acestui cerc electoral în înțelegere cu colegii sěi sașî va proceda și în decursul desbaterei în acelaș sens.

Contra proiectului Berzeviczy.

(Memorandul episcopatului român gr. or. — Atitudinea Sêrbilor.)

Diarele din Budapesta vestesc, că episcopatul român gr. or. a adresat guvernului un memorand în care protestéză contra proiectului de reformă scolară al lui Berzeviczy.

După cum spun diarele amintite, în partea introductivă a memorandului se dice, că décă proiectul va deveni lege, episcopatul român gr. or. se va supune *silei*, își ține însě de datorie, ca încă acum până nu e de tot prea târdiu *sě lupte din tóte puterile contra lui*, pentru *a-șî apěra limba și autonomia bisericéscă.*

Memorandul combate proiectul din tóte punctele de vedere, mai ales însě din punct de vedere *pedagogic și bisericesc.* E gravaminos, că proiectul pretinde, ca fie-care elev sě-șî însușéscă limba maghiară în měsură, în cât sě-șî pótă esprima corect gândirile, sě scie ceti și scrie corect ungaresce. *Acésta este o imposibilitate și nu se vor afla învěțătorî, carî sě se angajeze la așa ceva.* Cum sě se pótă ajunge la acest resultat mai ales în ținuturile locuite în massă de Românî, când copilul școlar, afară de școlă, n'aude nicî un cuvênt unguresc?

E gravaminos mai departe, că în contra acelui învěțător, care ar negliga predarea limbei maghiare, comisiunea administrativă póte sě deschidă cercetare disciplinară. Apoi e sciut din esperiență, că învěțătorul este espus capriciilor inspectorului, orî solgăbirěului. In cestiunî pedagogice, acești funcționarî nu sunt competențî.

E gravaminos mai departe din punct de vedere al autonomiei bisericescî, că în sensul proiectului *postul învěțătorului îndepărtat prin sentință disciplinară nu se va ocupa prin autoritatea bisericéscă, ce susține școla, ci prin ministrul de instrucțiune pe calea numirei.* Cu modul acesta se póte întêmpla în câțî va anî sě fie suspendațî un numěr așa de mare de învěțătorî, în cât locul lor sě nu mai pótă fi ocupat prin învěțătorî confesionalî și astfel în necesitate estremă, sě se aplice învěțătorî strěinî. Dispozițiunea, ca *sě fie închisă acea școlă confesională, al cărei învěțător a fost în două rêndurî suspendat*, ér în locul școlei confesionale sě se înființeze școlă de stat, *atacă în basele ei autonomia bisericéscă.*

Se mai accentuéză în memorand, că *proiectul confiscă* de la biserica română gr. or. *tóte drepturile* și nu-i lasă decât obligamentul de a purta sarcinile. Proiectul se opune articolului de lege IX din 1868, care a garantat autonomia bisericilor și care este o lege fundamentală de stat.

In fine memorandul ia poziție contra dispozițiunilor privitóre la pensionarea învěțătorilor, punênd pe învěțător sub control îndoit, precum și în contra dispozițiunilor proiectului relative la preparandiile confesionale

*

Din *Carlověț* se anunță, că și *episcopii gr. or. sêrbî* au hotărît sě trimită o representațiune contra proiectului Berzeviczy. Representațiunea va fi redatactă de episcopul *Letică* din Timișóra.

In *Vêrșeț* s'a convocat pe diua de 16 Noemvrie o conferență în cestiunea proiectului. La *Zombor* și *Becicherecul-mare* se vor convoca adunărî bisericescî în carî se va lua poziție contra proiectului. Se mai afirmă, că se lucréză puternic pentru convocarea unei marî adunărî a întregei metropolii sêrbescî.

Aplanarea conflictului anglo-rus.

După ultimele scirî, conflictul între Anglia și Rusia se póte considera ca aplanat. Atât Anglia, cât și Rusia au cădut de acord, ca afacerea din marea de nord sě fie supusă esaminării unui *tribunal internațional* de arbitragiu și ambele puterî sě se supună sentinței acestui tribunal. Acest mod de a-se căuta o pacînică soluțiune póte fi considerat ca un triumf al *conferenței din Haga.*

Conflictul ajunsese într'un stadiu fórte acut și periculos. Acésta reiese clar din discursul, ce l'a ținut la Southampton ministrul președinte engles *Balfour*, care a dis, că Anglia era în ajunul isbucnirei unui rěsboiŭ cu Rusia. Din fericire însě a succes sě se afle un mod de soluțiune pacînică prin care sě se înlăture pericolul rěsboiului, fără ca onórea Angliei sě sufere vr'o atingere.

Se dice, că ambasadorul frances *Cambon* din Londra a esercitat o mare influență asupra soluțiunei conflictului.

Când se va întruni tribunalul internațional, nu se scie încă. Se crede însě, că diplomația ruséscă va face tot posibilul, ca tribunalul sě se întrunéscă cât mai curênd, acésta fiind chiar în interesul Rusiei.

Diarele englese au schimbat acum tonul. Ele salută cu bucurie soluțiunea pacînică a incidentului din Hull, ba o parte din ele laudă guvernul rusesc, care a contribuit la menținerea păcii.

E semnificativă însě o depeșă din Londra în care se spune, că guvernul engles continuă totușî cu înarmările, sub pretextul, că conflictul nu e definitiv aplanat și astfel înarmările nu pot fi întrerupte cât timp nu se va fi dovedit, că cercetările se vor urma în mod cinstit și vinovații vor fi pedepsițî.

Rěsboiul ruso-japones.

Telegrame din Londra spun, că în Manciuria de nord s'a început érășî lupta. Din cartierul general al lui *Kuroki* se anunță, că o trupă japonesă și una ruséscă s'au încăerat la *Vajkoasan.* Lupta s'a început la 8 diminéța și a durat până

la 4 d. a. Japonesii au scos pe Ruşĭ din posiţiunea ce o ocupau. Ruşii au pierdut 200, Japonesii 180 ómenĭ.

Telegramele din sorginte ruséscă nu fac amintire despre lupta acésta. Intr'un raport ce l'a trimis generalul *Sacharow*, acesta spune, că la 28 l. c. n'a fost luptă. S'au audit numai puscăturile rare ale artileriei rusescĭ şi japonese.

Agenţia telegrafică rusă primesce din *Daciapu* scirea, că la 28 Octomvrie Japonesii au desfăşurat óre-care activitate în posiţiunile lor înaintate între Cuciu şi Kucaova. Regimentul rusesc de Samara a avut o luptă de o ḑi cu un regiment japones. Nóptea Japonesii au întrat în comuna Ciciu, care a fost total arsă.

Asupra situaţiunei la *Port-Arthur* telegrame din isvor engles anunţă, că la 26 Octomvrie Japonesii au îndreptat un atac desperat contra forturilor de la Port-Arthur. Ei ar fi cucerit câte-va forturĭ. O corabie chinesă, care cu tótă blocada a putut sĕ pĕtrundă în port, a adus de acolo o scrisóre la Sanghai, al cărei scriitor spune, că garnisóna rusă din cetate se pregătesce la o luptă pe viéţă şi mórte. Granatele japonese ar fi făcut sĕ esplodeze o magazie cu praf de puşcă, prin ceea-ce s'ar fi pricinuit nimicirea mai multor vase rusescĭ.

SCIRILE DILEI.

— 18 (31) Octomvrie.

Reuniunea română de musică din Sibiiu. In adunarea generală a reuniunei române de musică din Sibiiu convocată pe Mercurĭ 26 Oct. n. a. c. comitetul reuniunei şĭ-a presentat raportul anual pe timpul de la 1 Septemvrie 1903 — 31 August 1904, care s'a trimis şi redacţiunei ḑiarului nostru. Estragem din acéstă broşură următórele:

Reuniunea a aranjat *doue concerte* în decursul anului, primul la 15 Decemvrie 1903 şi al doilea la 7 Iunie 1904, ambele cu program ales şi variat. Au fost cântate mai multe piese ale compositorilor noştri G. Dima. I. Mureşianu, I. Vidu, şi G. Kiriac. Serbarea *iubileului de 25 anĭ* al Reuniunei, care trebuia sĕ se ţină în anul espirat a fost amânată, parte din motive independente de sine, parte considerând apropiata ocasiune binevenită a înaugurărei „Casei Naţionale" până la alt termin.

Comitetul a ţinut 11 şedinţe ordinare şi estra-ordinare; numĕrul membrilor în anul 1903/4 a fost următorul: 9 membriĭ onorarĭ, 5 fundatorĭ, 57 ajutătorĭ şi 117 membriĭ activĭ. Averea Reuniunei represéntă conform inventarului încheiat cu ḑiua de 31 August 1904 suma de 6197 cor. 40 banĭ. Perceptiunile anului 1903/4 a fost de cor. 5309·85 şi erogaţiunile de cor. 2010·27, decĭ cu 31 August 1904 resultă un sald de cor. 3299·58. Archiva reuniunei constă din 217. In fruntea reuniunei au stat în anul 1903/4 d-niĭ: M. Voileanu president, H. Kirchner dir. de musică, Dr. T. Brediceanu secretar, I. Rebega cassar, C. Popa archivar, I. Silaghi econom, ér membriĭ fără funcţiunĭ d-niĭ: N. Benţa, Dr. A. Crăciunescu şi Vasile Stan.

Unificarea bisericelor ortodoxe. In şedinţa de aḑi Lunĭ a sf. Sinod al României se va discuta o nouă scrisóre a patriarchului din Constantinopol, privitóre la cestiunea *unificării tuturor bisericelor ortodoxe din lume.*

„Oláh-papkézés." Sub acest titlu hahamii de la „Magyar Szó" vor sĕ facă circumcisiunea institutelor nóstre teologice. Capul directorilor şi profesorilor de la seminarele teologice trebue unora: nu aceea căutaţĭ, că ce se propune în institutele teologice ortodoxe românescĭ, ci că cine sunt directorii şi cine sunt profesorii unde şi-au câştigat ei cvalificaţia teologică, e tenorul hahamilor de la „Magyar Szó". „Paşol na Sibir!" voi aleşii bisericei de la catedrele teologice, că hahamii îşĭ au pe bocherii lor pentru acele catedre.

Va sĕ ḑică nu este destulă censura catechisărilor, ci sĕ reclamă acum şi censura catedrelor teologice. A ajuns cuvêntul lui Dumneḑeu încredinţat „bisericei învĕţătóre", prada denunciantilor ordinarĭ din redacţiile intreprinderilor de speculaţii politice? Mai suntem în ţéră creştină?!...

(„Bis. şi Şc.")

Congregaţia comitatului Hunedóra s'a ţinut la 25 Octomvrie n. In cuvêntul sĕu de deschidere fişpanul *Mara* Laszlo a spus între altele, că budgetul căilor publice trece peste 340,000, cel al administraţiunei comitatense pe 1905 e de 304,000 mai mult cu 83,000 ca în anul precedent. In acéstă congregaţiune s'a făcut şi câteva candidărĭ la posturĭ de funcţionarĭ In comisiunea de candidare a avut loc şi Dr. A. Vlad. Celelalte puncte de la ordinea ḑilei au fost desbătute cu mare grabă, Le-a măcinat aşa ḑicênd adunarea, fără sĕ fi luat cineva cuvêntul.

Istoria bisericei ortodoxe române. D-l N. *Iorga* profesor universitar, a fost însărcinat de ministrul instrucţiunei publice a scrie o istorie a bisericei ortodoxe române din cele mai vechĭ timpurĭ până astăḑĭ.

Hirotonirĭ. Joi în 27 Octomvrie au fost hirotoniţĭ întru diaconĭ şi Dumineca în 30 Octomvrie întru preoţĭ în catedrala din Blaşiŭ absolvenţii în teologie: Octavian *Prie*, profesor la gimnasiu, Vasile *Suciu*, prefect al tipografiei seminariale, Dr. Alex. *Nicolescu*, practicant la oficiul archidiecesan, Victor *Gergely*, cooperator în Ghimbeş, Fr. *Boţan* cooperator în Bărăbanţ, Aug. *Cioban* adm. parochial în Bord, Ioan *Boldor* şi Ioan *Irimieş*.

Ḑilele acestea P. S. Sa Episcopul Dr. Vasilie *Hosszu* a hirotonit întru lectorĭ în capela seminarului central din Budapesta pe clericii Silviu *Pascu*, Petru *Hetco* şi Victor *Pap*. La liturghia celebrată cu acéstă ocasiune P. S. Sa a fost asistat de părintele Dr. *Siegescu*, profesor. Episcopul a adresat clericilor o alocuţiune despre însemnătatea hirotonirei. („Unirea".)

P. S. Sa episcopul Aradului a petrecut sĕptĕmâna trecută două ḑile în Budapesta, în care timp a condus şedinţele delegaţiunei pentru despărţirea ierarchică.

Jubileul de 200 anĭ al unui ḑiar. Marele ḑiar german „Vossische Zeitung", care apare în Berlin, şĭ-a serbat Sâmbătă jubileul de 200 anĭ al esistenţei sale. In 29 Octomvrie anul 1704 Frideric I al Prusiei a dat librarului I. M. *Rüdiger* privilegiul de a eda o fóie în Berlin şi de atuncĭ până astăḑĭ ḑiarul a apărut fără întrerupere. Opt generaţiunĭ au muncit în cursul celor 200 anĭ la editarea şi redigiarea acestui ḑiar. Din incidentul jubileului s'a edat un volum festiv, care conţine tóte datele mai însemnate din viéţa ḑiarului până în ḑiua de astăḑĭ. Intre numĕroşii şi celebrii redactorĭ şi colaboratorĭ ai ḑiarului „Vossische Zeitung" au fost timp îndelungat şi literaţii germanĭ Chr. Frid. Voss şi G. Efr. Lessing. Astăḑĭ ḑiarul stă sub conducerea d-lui Dr. H. Bachmann.

Procesul de pressă intentat „Tribunei" din Arad s'a sfîrşit la 28 Octomvrie. In acea ḑi a venit la rênd articolul „Desastre" în care procurorul a găsit deasemenea „agitaţie" contra statului. Juriul a adus verdict *negativ*, pe basa căruia tribunalul a *achitat* pe acusatul Sever Bocu.

„Sâmbăta morţilor", dramă în 5 acte de Raupach, localisată de d-l I. Păcăţianu, a fost representată Vinerĭ séra cu mult succes în Sibiiu. „Sieb. D. Tgbllatt" scrie, că sala teatrului a fost ticsită de public românesc, care a distins pe diletanţĭ cu bogate aplause. Ḑiarul german relevă în deosebĭ prestaţiunile d-lor Poponea, Axente, Trifan, Stoica şi a damelor Grindean, Crişan, Dumitru şi Ucenic.

Accident mortal. In minele de aur ale d-lui Alexe *Focol* din Valea Borcutului de lângă Baia-mare, s'a întêmplat un accident, care a costat viéţa a doi lucrătorĭ. Accidentul s'a întêmplat Marţĭ diminéţa. Lucrătorii G. *Mihalovicĭ* şi Dumitru *Şomculeanu* trimişĭ de supraveghiatorul Vasile *Vancea* la pompa de apă din minele Leopold, n'au urmat ordinul lui Vancea, ci s'au pus sĕ lucreze de capul lor, în altă parte, unde era oprit. Aicĭ s'a surpat o stâncă de vr'o 300 măjĭ asupra lor, strivindu-i pe loc. Cercetările oficiale ale comisarului de mine au avut ca resultat, că nimenĭ nu a fost culpabil de acéstă catastrofă, ci numai nebăgarea de sémă a victimelor. Inmormêntarea nenorociţilor s'a făcut cu mare pompă. Proprietarul minelor d-l *Pocol*, a luat asupra sa sĕ se îngrijéscă de cele două vĕduve şi 8 orfanĭ ce au rĕmas fără sprijin în urma regretabilului accident.

O nóuă esposiţie universală. In Franţa se vorbesce de pe acum de posibilitatea unei noue esposiţii universale la Paris în 1920 pentru sĕrbătorirea a 50 de anĭ de Republică, care — precum se susţine — va întrece pe tóte celelalte, esposiţiunĭ, carĭ au fost până acum la Paris.

Scirĭ mĕrunte din România. Sâmbătă a avut loc în presenţa ministrului de interne Lascar sfinţirea noului *palat administrativ* din Constanţa.

— *Esposiţia agrară* se va închide — după scirile mai recente — cu ḑiua de 14 Nov. st. n. Ḑilele aceste esposiţia va fi visitată şi de către Regina Elisaveta şi principesa Maria.

— Joi s'a deschis în Bucurescĭ *congresul veterinarilor* din România, printr'un discurs rostit de ministrul Lascar, Profesorul Filip a ţinut în şedinţa de diminéţă o conferenţă interesantă asupra situaţiunei şi numĕrului vitelor, oilor şi porcilor din România, ér d-l maior-veterinar Negulescu asupra „calului românesc" şi d-niĭ maior I. Constantinescu şi P. Stavrescu asupra cestiunii remontelor.

— In aceeaşĭ ḑi d. a. s'a deschis tot la Bucurescĭ *congresul agrarienilor românĭ*, care va dura mai multe ḑile.

— *O nouă reuniune de musică românéscă* s'a înfiinţat în Bucurescĭ la iniţiativa d-lui A. Filloreanu. S'a ales o comisiune compusă din d-nii Costescu, Buiuc, Nestorescu, Rufu, Bobeş, Colescu, Georgescu şi Vasiliu, carĭ au fost însărcinaţĭ cu elaborarea statutelor. Noua reuniune va cultiva în deosebĭ musica naţională românéscă.

Comitetul parochial gr. or. român din Zlagna învită la concertul ce-l va da corul bisericei din incidentul sfinţirei acesteia Marţĭ la 8 Noemvrie n. în ḑiua de Sf. Dumitru. Inceputul precis la órele 8 séra. Preţul: locul I. 2 cor., II. 1 cor. 60, III. 1 cor. 20, loc de stat 1 cor. Contribuirile şi ofertele marinimóse se vor publica. NB. Venitul curat este destinat pentru acoperirea speselor împreunate cu pictarea bisericei.

Avis. Mâne, Marţĭ séra concertéză taraful lui *Dicu* în restaurantul de la Reputá, Inceputul la órele 8 séra.

Din diecesa gr. cat. de Oradea-mare

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

Oradea-mare, 28 Oct. 1904.

P. S. Sa Episcopul Dr. Demetriu *Radu* a trimis ḑilele acestea clerului diecesan o circulară de 28 paginĭ tipărite în 4⁰ mare, care conţine diferite decrete şi disposiţiunĭ, dintre carĭ unele de mare importanţă, cum e d. e. decretul s. congregaţiunĭ a conciliului pentru suprimarea abusurilor cu liturgiile manuale cunoscute şi pe la noi sub numele de „intenţiunĭ", apoi ordinul ministrului de culte şi al ministrului de justiţie referitor la lăsămêntul preoţilor decedaţĭ, fără a fi lăsat testament etc.

De óre-ce abusurile cu „intenţiunile", carĭ în aniĭ din urmă au degenerat într'un têrg neruşinat practicat cu deosebire de uniĭ preoţĭ din diecesa Gherlei şi chiar şi din archidiecesă, au dat prilegiŭ la diferite comentare puţin măgulitóre pentru acei preoţĭ, relevez unele puncte din circulara P. S. Sale Episcopului de Oradea-mare.

Punctul 1, interdice preoţilor de a primi asupra sa mai multe liturgiĭ, de cât póte sĕvîrşi într'un anumit spaţiu de timp.

Punctul 7 interdice a preda missele orĭ stipendiile de misse librarilor şi editorilor, administratorilor de ḑiare, neguţătorilor de paramente sacre *sub nicĭ un pretext*, orĭ cât de salutar ar fi scopul pentru care s'ar face acésta.

Punctul 9 interḑice cumpĕrarea orĭ vîndarea de cărţĭ, paramente séu orĭ-ce fel de obiecte cu stipendiĭ de liturgiĭ, orĭ a constitui cu capital din asemenea fondurĭ asociaţiunĭ şi anterprise de ḑiare, reviste etc.

Preoţiĭ, carĭ ar nesocoti aceste disposiţiunĭ, se fac culpabilĭ de pedépsa suspensiunei reservate s. scaun apostolic, clericiĭ nehirotoniţĭ se fac culpabilĭ de pedépsa suspensiunei de la ordinele superióre, ér mireniĭ de pedépsa escomunicaţiunei reservată episcopului.

In circulară se publică mai departe concurs pentru parochia Sititelec, devenită vacantă prin transferarea fostului administrator Victor *Ternovan*, şi la parochia Sân-Miclăuş, devenită vacantă prin decedarea parochului, precum şi câteva concursurĭ la posturĭ de cantorĭ şi învĕţătorĭ. Parochia Moftinul, unde fusese mai nainte părintele archidiacon G. *Şuta*, după transferarea căruia s'a conferit părintelui Dr. Leontin *Pallady*, a devenit din nou vacantă prin dimisionarea titularului.

Circulara aduce la cunoscinţă clerului adormirea în Domnul, a părintelui Vasile *Leşanu* († 27 Septemvrie), paroch în Săn-Miclăuş, în etate de 59 anĭ.

Părintele *Leşanu* a fost timp de 16 anĭ (1872—1888) profesor la gimnasiul din Beiuş şi de sigur a lăsat numĕroşilor sĕi elevĭ cele mai plăcute amintirĭ. A fost profesor distins şi bun Român. Cursurile lui de istorie le făcea cu multă conscienţiositate şi scia sĕ-şĭ entusiasmeze elevii pentru dragostea de neam. Indepărtarea lui de la catedră a fost mult regretată la timpul sĕu. Acéstă îndepărtare a fost în legătură cu cunoscuta afacere a steagului, care a avut şi alte consecinţe funeste pentru caracterul românesc al gimnasiului din Beiuş.

Tot în circulara acésta se comunică şi numirea părintelui Dr. Ioan *Ardeleanu* la parochia din Amaţ. D-l Ardeleanu a funcţionat de asemenea timp de 13 anĭ ca profesor la gimnasiul din Beiuş (1875—1888) şi este cunoscut şi prin activitatea sa istorico-literară.

Omikron.

Tribunalul regesc din Bistriţă şi legea de naţionalităţĭ.

Bistriţă, Oct. 1904.

Incă prin lunile Iunie-Iulie s'a pus la cale un proces de presă contra „Voinţei". D-l Lucian Bolcaş, ca redactor responsabil şi proprietar al numitei foi, a fost ascultat în instrucţie, apoi procesul a adurmit pentru câteva lunĭ. In 17 Oct. n. însĕ i-s'a comunicat d-lui L. Bolcaş prin tribunal actul de acusă al procuraturei regescĭ din Bistriţă. Contra acestui act d-l L. Bolcaş a înaintat în timpul legal de 8 ḑile o esceptiune *scrisă românesce*, fiind dreptul cetăţenilor de a se apĕra în limba lor maternă, asigurat prin legea de naţionalităţĭ, afară de casurile, când apĕrarea e susţinută de un advocat, candidat de advocat, orĭ profesor de dupturĭ.

Pentru-ca sĕ se scie, că nu numai căpitanul de poliţie surprimător a clubului român, ci şi tribunalul regesc ung. din Bistriţă e magyar teremtette! esceptiunea înaintată de Lucian Bolcaş a fost respinsă cu decisul, pe care vi-l dau aci, în traducere şi în transcrierea originalului.

Românesce: 2748/1904. *Decis.* Esceptiunea presentă se respinge din oficiu, pentru-că: aceea nu este compusă în limba oficială a statului ungar, — ci în limba română. Preşedintele senatului de acusă al tribunalului regesc. *Bistriţă*, 26 Octomvrie 1904. L. S. Z. *Bodola Bela* m. p., preşedinte al senatului de acusă.

Originalul unguresc: 2748/1904 bftő. *Végzés.* Ez a kifogás hivatalból visszautasittatik; mert: az nem a magyar állam hivatalos nyelvén, hanem román nyelven van szerkesztve. A kir. törvényszék vádtanácsának elnöke. *Beszterczén*, 1903 Október hó 26. L. S: Z. *Bodola Béla* m. p., vádtanácsi elnök.

Contra acestui decis, aflu că d-l Lucian Bolcaş a făcut recurs la tablă, — tot românesce.

Etă o nouă ocasie, ca sĕ ni-se arate: esistă în patria nóstră lege şi dreptate faţă de nemaghiarĭ, orĭ nu esistă? Slujbaşii juraţĭ pe lege şi dreptate sunt datorĭ, ca sĕ le ţină pe aceste şi faţă de popórele nemaghiare, orĭ nu sunt datorĭ?

— Cor. —

Testamentul

repausatului preşedinte de tribunal N. de Şuştai.

Am amintit deja, că regretatul preşedinte de tribunal Nicolae de Şuştai a lăsat ca erede universal Biserica Sf. Adormirĭ din Braşov-Cetate. Etă în resumat disposiţiile testamentare:

Inmormêntarea sĕ se facă în mormêntul soţiei sale Maria n. de Alduleanu în Zêrneştĭ, ér pe monumentul ridicat la acest

mormênt sĕ se mai graveze inscripția: *„Tot aicĭ odihnesce în pace soțul Nicolae de Șuștai, președinte de tribunal în pensiune născut în 2 Noemvrie 1835 st. n. și repausat în* (diua și anul morții).“

Biserica sĕ formeze din suma moștenită, după achitarea legatelor, un fond, care va purta numele: *„Fundațiunea lui Nicolae de Șuștai și a soției sale Maria n. de Alduleanu“*.

In fie-care an $^1/_5$ din procente sĕ se adaogă la capital, ér din rest sĕ se creeze stipendii pentru studențĭ și studente (cu deosebire fete carĭ se pregătesc pentru cariere independete ca: învĕțătóre, funcționare de stat etc.) de naționalitate română și religie gr. or. Stipendiile pentru cursul inferior secundar sĕ nu fie mai marĭ de 100 cor. pentru cursul superior de 200 cor., ér pentru școlĭ mai înalte de 400 cor. Când fundațiunea va ajunge suma de 50.000 cor. stipendiile pentru școlile mai înalte se vor puté urca la 600 coróne. Stipendiile sĕ se acorde elevilor eminențĭ, sĕracĭ și cu purtare bună cu preferință de la șcólele din Brașov. In fie-care an sĕ se dea un stipendiu și la o fată.

Când fundațiunea va ajunge la 100.000 coróne, procentele nu se vor mai adăoga la capital și atuncĭ jumĕtate din venit se va puté întrebuința pentru scopurile bisericei și numai din jumĕtate din venit sĕ vor acorda stipendii.

Legatele ce va avé sĕ le plătéscă biserica sunt următórele: 1) Surorii vitrege Otilia născ. N. Orghidan 2000 cor. 2) Fiului acesteia N. A. de Grama 2000 cor. 3) La 4 copii a repausatei cumnate Munteanu din Oravița câte 1500 coróne. 4) Bisericei din Zêrneștĭ 500 coróne pentru îngrijirea mormêntului, și onorarul preotului pentru o rugăciune ce se va face în fie-care an la mormênt. 5) Reuniunei femeilor române din Brașov 400 coróne. 6) Asociațiunei pentru sprinirea învĕțăceilor și sodalilor românĭ din Brașov 400 cor. 7) Fondului pentru ajutorarea studenților sĕracĭ în cas de bólă de la școlele centrale din Brașov 200 cor. 8) Reuniunei de gimnastică și cântărĭ 200 cor. 9) Reuniunei pentru ajutorarea vĕduvelor din Brașov și Săcele 200 cor. 10) Biblioteca și tipăriturile le lasă „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.“

Testamentul este scris cu mâna proprie și datat de la 1 Maiŭ 1900, ér cu data de 15 Maiŭ a aceluiașĭ an se adaogă un codicil în care lasă o rentă viageră de 50 coróne pe lună îngrijitórei sale, precum și o sumă de câteva mii depuse la „Albina“.

Suma totală a lăsămêntului încă nu se póte sci până după inventariarea averei și vîndarea argintăriei și altor sculе, asupra cărora nu a luat disposiții speciale.

Intre hârtiile rĕmase după repausatul se află și date biografice, din carĭ reiese, că tatăl sĕu a fost născut în Varanovia comitatul Zemplin și după ce a terminat facultatea juridică la Agria (1811) s'a înscris ca practicant la tabla din Pesta de unde prin aniĭ treidecĭ a venit la Brașov, unde se simția lipsa de advocațĭ. Aicĭ s'a căsĕtorit din familia Mavrodin Hagi-Sivu. Celelalte date referitóre la repausatul președinte s'au utilisat în discursul funebru rostit de d-l profesor Bârseanu, pe care sperăm a-l publica.

Ultimele sale scrisorĭ.

In diua de 14 Octomvrie, imediat înainte de mórte, repausatul Șustai a adresat surorii sale la Bucurescĭ o scrisóre în care se jeluesce, că-i este insuportabilă viéța, mai ales, că și îngrijitórea i-s'a îmbolnăvit, D-na Orghidan, primind scrisórea a și plecat la Brașov, cu gândul de a-i da însașĭ îngrijirile de iubitóre soră, ea a sosit însĕ prea târdiu.

Am amintit de scrisórea adresată d-lui Petru Nemeș, notar p. r. a cărui text este următorul:

Iubite amice Nemeș!

Te rog fi bun și vino fără amânare la mine, ca sĕ punĭ în siguranță avutul meu amĕsurat dorinței mele esprese în protocolul notarial de sub nr. 468/903.

Cheile se află în buzunarul din pantalonĭ.

Adio.

ss) Șustai.

Inmormêntarea.

Erĭ, Duminecă în 30 Octomvrie n. corpul transportat la Zêrnescĭ cu dricul antreprisei de pompe funebre a domnului Tutsek, a fost depus spre vecĭnică odihnă lângă repausata lui soție. La actul funebral, la care a celebrat părintele protopop *Dan*, care a rostit și o cuvêntare — a asistat sora și nepotul decedatului, însoțițĭ de credinciósa sa îngrijitóre, Fr. Pan, care timp de 20 anĭ i-a ușurat suferințele și acum deși greu bolnavă, așa că trebuia sĕ fie sprijinită de ambele subsuorĭ, a ținut sĕ fie de față la ultimul onor dat stăpânului sĕu.

Epitropia bisericei sf. Adormirĭ a fost representată prin domnul comerciant N. *Dușoiu.*

Amintim la sfîrșit, că repausatul a lăsat ca esecutorĭ testamentarĭ pe d-niĭ: P. Nemeș, Simion Damian și N. Garoiu.

Odihnéscă în pace!

Reuniunea II de înmormêntare din Deva,

înființată la 1886 — și 8 filii ale ei,

întemeiate din 29 Octomvrie 1903 până în 11 Septemvrie 1904.

Reuniunea-mamă nr. 1. Deva

a avut anul trecut, 1903, cu totul 471 membrii, acum are 558 membri. A încheiat a. 1903 cu un venit curat în banĭ gata de 2000 cor. In Deva mai sunt 2 reuniuni surorĭ *„Dévai első temetkezési egyesület“* și *„Dévai ipartestületi temetkezési egylet“*. Prima a avut 470 membri, a dóua 420 membri.

Venitul curat la „Dévai első temetkezési egylet“ a fost a. 1903, după datele publicate în „Hunyadvármegye“ nr. 24—1904, în banĭ gata 1424 cor. 96 banĭ, cu tóte că e cu 6 anĭ mai veche decât reuniunea nóstră și înc'odată așa de bogată. A doua, „Devai ipartestületi temetkezési egylet“, a avut 640 coróne furate; tribunalul, ca for criminal, și ministrul decid deja în causă.

Numĕrul acestor două reuniunĭ face astădĭ cam 870. Reuniunea nóstră însĕ cu filii cu tot are astădĭ 1800 membrii, e încă odată și ceva mai mare decât amintitele 2 reuniunĭ. Observ însĕ, că — după pornirea organisată în tóte filiele existente și vre-o 4, câte sunt în pregătire, numĕrul membrilor și averea lor tocmai acum tómna, din Septemvrie până in Decemvrie, cresce tot-déuna mai tare. Până la încheierea anului 1904 numĕrul va cresce, în casul cel mai rĕu la cel puțin 2000 de membri.

Și astădĭ, reuniunea nóstră prin filiele sale are cei mai mulțĭ membri în Ardeal. De la 471 s'a ridicat la 1800 în 10 lunĭ.

Cele 8 filii.

Adĭ avem 8 fili: Nr. II. *Dobra* are 280 membri, a împărțit la 15 familii 1500 cor., are 400 cor. fond. Nr. III. *Beclean*, lângă Făgaraș, are 280 membri, a împărțit la 5 familii de ale membrilor rĕposațĭ 500 cor., are fond 1000 cor. Nr. IV *Radna-Lipova* are 150 membri, a împărțit 300 c. la 3 familii, are 300 cor. fond. Nr. V. *Alba Iulia* are 100 membri, fond 260 cor., a împărțit 40 cor. ajutor, redus în mod provisor, până cresce fondul. Nr. VI. *Cujir* are 190 cor. fond, 40 membri. Nr. VII. *Petroșenĭ-Petrila* are 33 membri, fond 68 cor. 20 banĭ. Nr. VIII. *Loman* are 78 membri, fond 193 cor. 62 banĭ.

Filia IX Romos și Romoșel

am înființat'o abia la 11 Septemvrie 1904 și s'au înscris 150 membri, are 390 cor. fond pentru ajutorare și 100 cor. pentru *„fondul de binefacere al reuniunei“*, donațĭ în aceeașĭ di de părintele Nic. *Roman* din *Romoșel*, un apostol și preot model al parochiei și tractului sĕu. La acest resultat fără sĕmĕn au contribuit din Romoșel și d-l notar cercual Petru *Truca*, d-l primar Avram *Nasta*, care a avut la masă mai mulțĭ dintre inițiatorii filiei, d-l Avram *Dubleș*, învĕțător. Er din *Romos* s'au distins în zel apostolic preotul tînĕr Adam *Bașarab*, d-l paroch Ioan *Vaidean*, d-l notar comunal Cornel *Grădină* și d-l învĕțător Sabin *Safta*, sfetnicul meu iscusit, carele mi-a dat prețióse informațiunĭ locale, petrecêndu-mĕ în trăsură din Romos la Romoșel.

Director substitut al filiei e părintele Nicolae *Roman*, portărel d-l învĕțător *Sabin Safta*. Er cei-lalțĭ domnĭ sunt toțĭ bărbațĭ de încredere ai reuniunei pentru aceste comune și jur. Toțĭ 3 preoții primesc și pórtă, drept distincțiune și sarcină, câte-o *„carte de binefacerĭ și propunerĭ“* și carte de plânsorĭ, ca sĕ înainteze și controleze mersul corect și interesele prescrise, conform statutelor și normelor statorite.

Constituirea acésta însĕ — cu mare mândrie o spun — e numai provisorie. Romosul nu se lasă odată cu capul, Romoșelul asemenea. Fie-care vré sĕ fie *filie separată*. Ca atare însĕ fie-care comună trebue sĕ aibă cam 350 de membri. Acum curge o nobilă și mult laudabilă luptă în bine între cele 2 comune de frunte. Aud, că Romosul are deja aprópe 300 membri. Erĭ am primit învitarea de la părintele Basarab din Romos, sĕ poftesc din nou la Romos și sĕ le fac o filie separată, cu o constituire locală în Romos.

Harnicĭ fruntașĭ, harnic popor.

Deva, 22 Septemvrie 1904.

Director
Aug. A. Nicoră, m. p.

(Va urma.)

Familia regală română și elevii din Iașĭ.

In timpul petrecerii familiei regale române în Iașĭ, Regina Elisaveta visitase și școla primară de fetițe *„Carmen Sylva“*, unde a fost primită de către corpul didactic și elevele școlei, îmbrăcate tóte în haine de sĕrbătóre. Regina, ocupând loc în mijlocul elevelor, a pus acestora diferite întrebărĭ. Intre altele M. Sa a întrebat o elevă: „Ce este Carmen Sylva?“— „Acesta este numele literar al Maj. Sale Reginei“, rĕspunse eleva. — „Ce însemnéză cuvintele Carmen Sylva?“ continuă Regina. Copilițele însĕ, carĭ nu învĕțaseră limba latină, nu putură rĕspunde la acéstă întrebare și ajunseră în mare încurcătură.

Atuncĭ Regina le veni în ajutor cu următórea esplicațiune: „Când eram o fetiță mică ca și voi — dise Regina — mĕ plimbam bucuros prin pădure și ascultam cântecul păsĕrilor. Vroiam sĕ cânt ca și dênsele, și pentru aceea mi-am pus numele „Carmen“ = cântec și „Sylva“ = pădure“.

*

Regele Carol visitând în una din dilele petrecerii sale în Iașĭ *liceul național*, a urmărit cu mare interes esercițiile gimnastice esecutate de vre-o 100 elevĭ liceali. In decursul producțiunilor s'a întêmplat un incident fórte hazliu. Regele adresându-se unui elev, care se distinsese în decursul esercițiilor gimnastice cu întrebarea: *„Al cui eștĭ?“*, elevul i-a rĕspuns la moment: *„Al tatălui meu!“*

Regele și asistența au rîs cu mult haz.

NECROLOG. **Teodor Mateiŭ**, paroch gr. cat. în Craifalĕu, a încetat din viéță Marțĭ în 25 l. c. după amiadĭ la 4 óre în urma unei bóle grele și îndelungate, împărtășit cu sf. taine, în anul al 59 al etății, 32 al preoții și fericitei căsĕtorii Inmormêntarea rĕmășițelor pămêntescĭ s'a făcut Vinerĭ în 28 l. c. la 12 óre a. m. în cimiteriul bisericesc din Craifalĕu, după ritul bisericei gr. cat.

Craifalĕu, în 25 Octomvrie st. n. 1904. — Iuliana Mateiŭ născ. Chețian ca soțiă. Mateiŭ Vasilie ca frate. Mateiŭ Nicolau preot ca unchiŭ. Simeon Chețian preot gr. cat. ca socru. Dr. Aug. Chețian advocat, Dr. Ambr. Chețian prof., Petre Chetian preot. Dr. Simeon Chețian cand. de advocat, Zacheiŭ Graur preot, Alexandru Mera și soția n. Chețian proprietar, ca cumnațĭ.

ULTIME SCIRI.

Geneva, 31 Octomvrie. Doctorul Abdullah Djervet bey, directorul organului tinerilor turcĭ, „L'Osmanli“ a fost expulsat de către consiliul federal de pe întreg teritoriul Elveției.

Petersburg, 31 Octomvrie. De la 17—24 Octomvrie s'au constatat 3 casurĭ de holeră pe teritoriul transcaspian. La Baku s'au constatat 26 casurĭ, la Astrahan 15 casurĭ, din carĭ 6 cu sfîrșit letal. Numĕrul satelor infectate se înmulțesce în guvernamentul Samara.

Tanger, 31 Octomvrie. Două divisiunĭ ale escadrei rusescĭ au sosit aicĭ. Ofițerii rușĭ observă cea mai mare reservă.

Sofia, 31 Octomvrie. Regele Petru a sosit adĭ în Sofia. Intêlnirea lui cu principele Bulgariei a fost din cele mai cordiale. Mulțimea li-a făcut marĭ ovațiunĭ.

Petersburg, 31 Octomvrie. Nicĭ o scire mai nouă de pe câmpul de rĕsboiu. Kuropatkin raportéză despre micĭ ciocnirĭ de avantposturĭ.

Paris, 31 Octomvrie. Combes a conferit erĭ după amiadĭ cu comisiunea numită de cameră pentru studiarea cestiunei separațiunei Bisericei de stat. Combes a declarat, că separațiunea e necesară fiind-că Vaticanul violéză necontenit concordatul, ér atitudinea recentă a Papei a grăbit soluțiunea acestei cestiunĭ. Combes a mai adaugat, că între membrii cabinetului nu esistă nicĭ un disentiment.

Diverse.

„Somnul de érnă“. — Un profesor din Praga, d-rul *Nasarik*, dă o fórte curiósă scire asupra locuitorilor unui ținut din Rusia septentrională.

La începutul lui Noemvrie, spune doctorul, când țĕranul rus vede că provisiile nu-i vor ajunge ca sĕ iasă din iarnă, îșĭ adună tótă familia și dă ordin de culcare. Din acest moment, unul câte unul se scólă fórte rar și numai pentru-ca sĕ se ție focul aprins și pentru a mânca puțină pâine cu apă, tocmai atât cât îi trebuie ca sĕ nu móră. Tăcerea cea mai adâncă domnesce în colibă; locuitorii ei nu mai deosebesc diua de nópte; ei sunt adâncițĭ într'un fel de letargie, în acel „somn de iarnă“, care pentru mulțĭ se schimbă în „somnul cel vecĭnic“.

Și totul dórme în jurul lor; ceĭ-l'alțĭ țĕranĭ dorm; animalele și ele, părênd a fi priceput porunca, nu se deștéptă de cât pentru a'șĭ mânca mica porție de mâncare pe care stăpânul le-o împarte cu sgârcenie.

Tot satul, tot ținutul (căcĭ în tóte satele se procede la fel) petrece astfel iarna. E o nópte adâncă, este „somnul iernei“, supremul mijloc de a se lupta cu fómetea.

Bibliografie.

„Caractere morale“. Acéstă carte atât de instruitivă, bine scrisă și folositóre, mai ales pentru tinerimea din școlele medii, scrisă de reposatul profesor de limba română Ioan Popea de la gimnasiul nostru din Brașov se găsesce la librăriile și la tipografia nóstre din Brașov precum și la celelalte librării române din țéră și este una din cele mai potrivite cărți pentru premii. Dér nu numai pentru băeți, ci și pentru fete acéstă carte este de mare preț pentru înmulțirea cunoscințelor și formarea caracterului lor.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri, că la dorința vĕduvei autorului reposat, acéstă carte se vinde cu prețul moderat de 2 coróne esemplarul (plus 20 bani porto).

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Prețurile cerealelor din piața Brașov

Din 28 Octomvrie 1904

Mesura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	Valuta în fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	16	—
„	Grâu mijlociu . . .	15	80
„	Grâu maĭ slab . . .	15	70
„	Grâu amestecat . .	12	30
„	Secară frumósă. . .	10	30
„	Sěcară mijlociă. . .	10	—
„	Orz frumos	8	50
„	Orz mijlociu	8	40
„	Ověs frumos. . . .	7	20
„	Ověs mijlociu . . .	7	—
„	Cucuruz	12	—
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	10	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	24	—
„	Fasole	19	—
„	Sěmênță de in . . .	21	60
„	Sěmênță de cânepă .	9	20
„	Cartofĭ.	1	80
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	20
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil.	Sěu de vită prospět	40	—
„	Sěu de vită topit .	62	—

ANUNCIURI

sunt a se adresa subscriseĭ administrațiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Administr. „Gazeteĭ Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fil. se vinde la Iremias Nepoțiĭ.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.